

PRZEMIENIONY (36) *part praet pass pf*

przemieniony (28), **przemienion** (6), przemieniony *a.* przemienion (2).

Oba e jasne; w formie złożonej o jasne; forma niezłożona z tekstów nieoznaczających ó.

sg m N przemieniony (4), przemienion (2); *~(attrib) -ony WujJud* (2); *~(praed) -on* (2) *HistRzym, WujJud*. *◇ G* przemienion(e)go (3). *◇ D* przemienion(e)mu (1). *◇ A* przemieniony (1). *◇ V* przemieniony (1). *◇ f N (praed)* przemieniona (2) *BielKron, CzechEp*, przemienioną (2) *GrabowSet, SarnStat*; przemienion(a) (2). *◇ n N (praed)* przemienion(e) (4) *FalZioł, CzechRozm, NiemObr, WujNT*, przemieniono (2) *KromRozm III, BielKron*. *◇ A* przemienion(e) (2). *◇ pl N m pers* przemienieni (6). *subst* przemienion(e) (2). *◇ G* przemienionych (1). *◇ A subst* przemienion(e) (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: przemienion(y) od kogo (4).

Sł stp s.v. przemienić, Cn brak, Linde XVII w. s.v. przemienić.

1. *Który uległ zmianie, stał się inny niż poprzednio; mutatus Mącz, JanStat; commutatus Mącz; transfiguratus PolAnt* (34) : *Mutatus, Przemieniony/ Zmieniony Mącz* 239a, 239b.

a. *Który stał się inny w zakresie niektórych cech* (4) : *Ale [takie ustawy] gdy od lvdzi fą wftawione/ tak że też od lvdzi mogą być przemienione SeklWyzn e3v; tedy fie sftála ciemność práwie áz do oftátney godziny dzienney [...]. Widząc tedy Filip krol ty znamiona/ [...] rzekł/ pomyślálem áby to dziecię żadnym obyczáiem nie było chowane [...]/ á iże przy národzeniu iego widzialem żywioły przemienione [vidi elementa mutari]/ niechay thedy będzie chowane w dobrej pámięci/ iákoby był moy lyn HistAl A6v.*

α. *O Chrystusie na górze Tabor* (2) : *Iezu ná gorze Thabor chwálebnie przemieniony/ zmiłuy się nád námi. LatHar* 337, 536.

[*przemienion przed kim: Y przemienion ieft przed nimi: á oblicze iego lniáło się iáko słońce CzechNT Matth 17/2.*]

b. *Który stał się kimś lub czymś innym, przeistoczony* (28) : *RejAp* 162; *CzechEp* 39; [*powiedam wam*] *Zeć wżycy z martwych wftániemy; ále nie wżycy przemienieni [immutabimur] będziemy. [...]* á *vmárli powftaną nieskázonymi/ á my będziemy przemienieni. WujNT 1.Cor 15/51-52, przedm 4.*

przemienion(y) w co (16): *Ifidorus piŕze o thym zielu złotogłowie ktore połacinie zową Narcifcus/ ifz ieft nazwano dla iedne⁸⁰ dziecięcia ktore było przemienione w kwiatek iego czudny FalZioł I 93a, IV 48d; KrowObr 229v, 239; BielKron 2v, 187v; Hiŕtoria o Apolloniuŕzu Krolu Tyrŕkim/ á Tárŕy Krolewnie. Przykłád iże fmutek przemienion bywa w weŕele. HistRzym 6v; CzechRozm 80; ták y my w cielefne ciáło iego/ to ieft/ w obcowánie Pána Chryŕtuŕowe/ y wżycyŕkich ŕwiętych bywamy przemienieni. ReszPrz 58; iák piáfek/ ták moy dowcip nierodzácý/ Dufzá/ z fráfunku w fkáłę przemieniona GrabowSet M4; y niech cię to potka/ co żonę Lotowę/ ktora przemieniona była w słuŕp fólny SarnStat 264. Cf *przemieniony z czego w co, Wyrażenia.**

przemieniony z czego w co (2): *ciáło náŕze z zyemie ŕtworzone/ poki nie [będzye] przemieniono w lepŕze/ [...] to ieft/ s cielefnego w duchowne przemienione BielKron 2v; WujNT 2.Cor 3/18.*

Wyrażenia: »przemieniony w przyrodzenie [*jakie*], w naturę [*jaką*]« [*szyk 1:1*] (1:1): á *iuz fie [to bło]goŕłáwieńŕtwo okazało ná niektorych w tym żywocie [spráwá Páńŕká/ [Eno]chu/ Eliaŕzu/ Moizelzu/ ktorych ciáłá fą przemienione w przyrodzenie d[ucho]wne BielKron 2v; ták rownie*

człowieczeństwo páná Chrístułowe/ będąc złączone z Bołtwem/ [...] w náturę Bołką przemienione
iełt. *NiemObr* 139.

»w wyobrazenie [*jakie*] przemieniony« (2): *NiemObr* 83; A my włzyłcy/ odkrytym obliczem chwałę
Páńłką iáko w źwierćiedle vpátruiąc/ w toż wyobrażenie przemienieni bywamy [*in eandem imaginem
transformamur*] z iáłności w iáłność [*tj. stajemy się coraz jałśniejsi*] *WujNT* 2.*Cor* 3/18.

α. *O cudzie w Kanie Galilejskiej [w co]* (1) : Iáko wodá oná w Kanie Gálileyłkiej od Chrístułá w
wino przemienioná/ gdy lię łtála winem/ iuż winem wybornym zołtála *CzechEp* 212.

β. *O Eucharystii* (6) :

przemienion(y) przez co (1): *WujJud* 174v *cf* *przemieniony* *czym*.

przemienion(y) czym (3): Przemienion bywa chleb łłowy Bożemi (przez połświęcenie/ y przyłżcie
Duchá ł.) w ciáło Páńłkie. *WujJud* 174v, 174v; *WujNT* 115.

przemieniony na czym (1): Ten chleb [...] nie ná ołobie ále ná náturze/ to iełt iłtnołci/
przemieniony/ włzechmocnołciá łłowá łłtał łie ciáłem. *WujJud* 174v.

Wyrażenie: »chleb i wino (bywa) przemienione w ciało i krew (Pańłką) *itp.*« (5): *RejZwierc* 197; O
tjm przemienieniu Cyprian ł. ták mowi: Chleb ten połpolity/ w ciáło y krew przemieniony łpráwuie
żywot *WujJud* 174v, 174v; Chleb y wino bywa przemienione w ciáło y krew Páńłką/ táż mocá
włzechmocną ktorá [...] *WujNT* 115, 116.

2. *Zastąpiony kimś a. czymś innym* (2) : Iełtliby takowe nie łpanie przychodziło Dziecięciciu z
nieczyłthego mleka/ kthore wyłyła z mamki, Tedy ma być mamka przemieniona, albo opatrzona
FalZioł V 42.

a. *Nadany jako nowe (o imieniu)* (1) :

Fraza: »imię przemieniono jest« (1): Gdźyekolwyek w piłmye S. od bogá komu imyę dano áłbo
przemyenyono yełt/ ołobliwą zacnołć á przywilej yáki onemu człówekwowi dany známyenowáło.
KromRozm III M3v.

Synonimy: **1.** *przeistoczony*; **2.** *zastąpiony*.

Cf NIEPRZEMIENIONY, **1.** PRZEMIENIĆ